

Ерик Валц

Саломе

За книгата

Денят на раждането ѝ преди 2000 години е един от най-тъмните моменти в историята на Юдея. Тогава дядо ѝ, цар Ирод, от страх пред предсказанието, че се е родил враг на царството му, заповядва да убият всички новородени момчета в страната. Животът на Саломе е застрашен още от първия час. Въпреки съпротивата на завистници и интриганти обаче младата жена успява да се сдобие със собствена провинция – Ашдод, и под нейното управление страната се превръща в център на науките и изкуствата. Саломе живее в неспокойно време, когато господстват строги свещеници и водачи на секти, а насилието е ежедневие. Тайната ѝ любов към гръцкия архитект Тимон представлява постоянна заплаха като надвиснал Дамоклев меч. Заради Тимон тя допуска най-голямата грешка в живота си. Разочарована от народа си и прогонена като предателка, пътят ѝ я отвежда първо към Рим на цезарите, после обаче тя се завръща в Священата земя, където започва последната битка за короната на Юдея...

За автора

Ерик Валц, роден на 29 март 1966 г. в Кьонигщайн, Таунус, получава търговско образование. Започва да пише къси разкази, ала голямата му страст е историята. Дебютният му роман „Господарката на папите“ впечатлява силно и читателите, и критиците. Ерик Валц е член и пресговорител на „Кво Вадис“, сдружението на авторите на исторически романи. Живее в Берлин и е на свободна практика. Вече пише следващия си роман.

Ерик Валц

Саломе

Превела от немски: Ваня Пенева

ИК „ЕМАС“
София

Eric Walz

DIE SCHLEIER DER SALOME

© 2005 by Eric Walz und Verlagsgruppe Random House GmbH

Ерик Валу

САЛОМЕ

Превела от немски: *Ваня Пенева*

Оформление на корицата: *Борис Драголов*

Илюстрация на корицата: *„Иродиада“ (Саломе), 1843 –
картина от Пол Деларош*

© ИК „ЕМАС“

Всички права запазени!

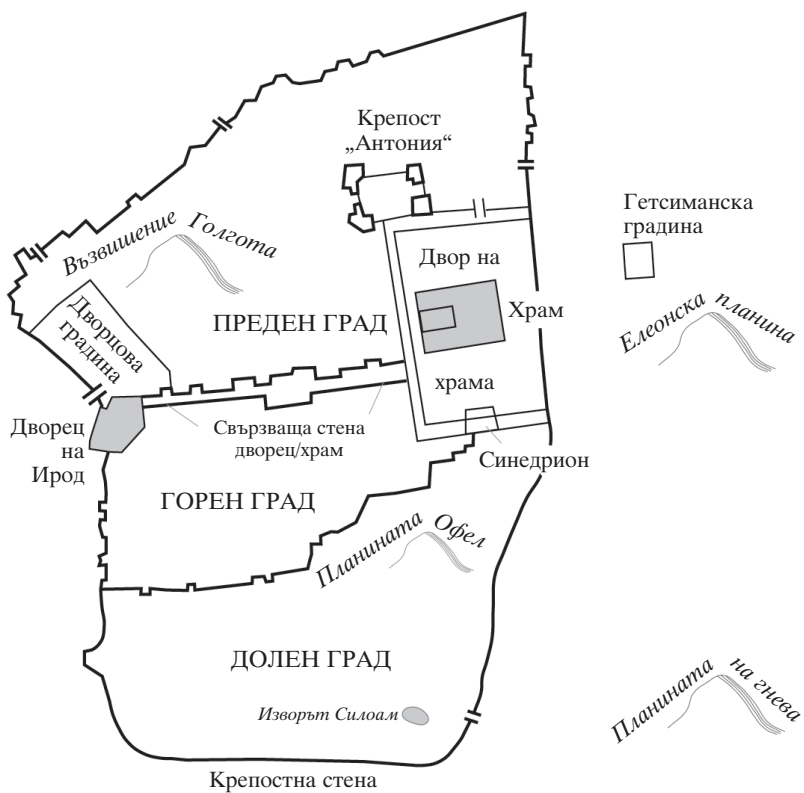
На Кристиан

ЮДЕЙСКО ЦАРСТВО през I и II век

ЙЕРУСАЛИМ

през I и II век

Пролог

Вечерта, когато се роди жената, обожавана и мразена от народа си, хулена от пророци и презряна в писанията, дарила на страната си последен кратковременен цъфтеж сред общия упадък, цар Ирод получи важно и много радващо послание.

– Децата са мъртви.

– Всички ли?

Военачалникът се поколеба за миг, отговорът излезе трудно от устните му. Ала един поглед на царя го накара бързо да си възвърне дар словото. Той преглътна.

– Всички.

В голямата зала на крепостта „Масада“ се възцари тишина. Никой от царското семейство не помръдваше. Само светлината на факлите трепкаше из помещението и стените я отразяваха.

Ирод отметна глава, сякаш се опитваше да подуши в залата противоречие и предателство.

– Хубаво – рече най-после той. – Добра работа свършихме. Отстранихме опасността от непознатото кърмаче.

– Да, царю мой – потвърди военачалникът, скърцайки със зъби. – *Месията* е мъртъв.

Ирод рязко вдигна огромното си тяло от тронния стол.

– Врагът на царството е мъртъв – изрева гневно той. – Никой не е говорил за спасител, за *Месия*. В предсказанието на моя звездоброец се казваше, че...

Той изпъшка. Хвана се за издутия корем, после за гърдите, седна отново и отпрати офицера.

– Днес – продължи по-тихо – се е родил враг на царството и то някъде по пътя на бродещата звезда, която от няколко дни наблюдаваме по разстоянието между „Масада“ и Витлеем. Затова се наложи новородените деца в тези области да умрат.

Архелай, най-големият син на Ирод, забеляза, че никой не проявява признаци на ужас или тъга от страшната вест за масово детеубийство. Той не бе запознат с навиците в двора на баща си и не беше общувал с цар Ирод, защото се бе завърнал в родината си само преди няколко дни след девет години възпитание в Рим. Там царуваха право и ред. Император Август управляваше империята със строга ръка, но внимателно. Каква разлика с царство Юдея: масово убийство на кърмачета! По лицето на Архелай се изписа ужас. Той стисна бокала с вино между тънките си, треперещи пръсти и бързо отпи.

– Защо зяпаш така глупаво? – попита Ирод. – В Рим май са те разглезили. Или нещо не ти е по вкуса?

Архелай забеляза, че баща му го наблюдава подозрително. Беше опасно да събуди недоверието на царя. По-големите му братя бяха убити още преди години заради никога недоказани слухове за съзаклятия и нищо чудно той да е следващият, защото имаше още трима по-малки братя, готови да заемат мястото му като претенденти за престола на Свещената земя. Затова се стегна и потуши ужаса си с още една глътка вино. Както обикновено гроздовата напитка го успокои бързо. Спря да трепери и успя дори да се усмихне на баща си.

– Не, татко. Просто се изненадах, това е всичко.

– Наложил се да дам тази заповед – обясни Ирод. – Върховен дълг на царя е да подsigури владичеството си. Няма нищо важно. Ако царят занемари този свой дълг, животът му не струва и драхма. Врагът на царството е мой враг. Враг на всички нас. Затова трябваше да умре, преди да е станал опасен. Направих го за синовете си, преди всичко за теб, Архелай, защото сега ти си най-големият.

Архелай се почувства зле. Не намираще за редно да свързват името му с убийството на малки деца. Ами ако слухът стигне до ушите на приятелите му в Рим? Ще го сметнат за варварин и никога вече няма да го поканят на гости.

– Всички сте ми благодарни за далновидността, нали? – Ирод изгледа лицата на синовете си, един от друг по-различни.

Както установи след пристигането си, Архелай нямаше нищо общо с братята си. Макар и само на осемнайсет, Антипа вече беше дебел и безформен и превиваше гръб пред баща си по-често

от робите. Отвратително същество. Филип пък, най-малкият, едва петнайсетгодишен, беше блед и мълчалив като фигура от слонско дърво, а мътните му очи отразяваха цялата безутешност на същността му.

„В сравнение с тях – заключи Архелай, – единствен аз заслужавам титлата княз.“

– Момент – извика Ирод. – Един от вас липсва. Всичките ми синове трябваше да са тук, за да ми благодарят и да се радват с нас. Къде е Теудион, Архелаете?

Архелай се зарадва, че баща му най-сетне намери друга тема. Неприятно му беше да се говори дълго за сериозни неща. Сред богатите и благородните в Рим бе разпространена игра, при която наказват мъжа, пръв подхванал сериозна тема, да изпие три бокала вино без почивка. През стотиците вечери във весела компания това наказание му се случи само веднъж. Някой го попита какви забавления организират в йерусалимския двор и той се впусна в подробно описание на безрадостния дворцов живот.

– Някога баща ми беше весел човек – обясни Архелай на приятелите си. – Всяка седмица даваше поне по две празненства и всичките му деца имаха право да участват в тях до късно през нощта, дори да са съвсем малки. Семейството ни предприемаше излети, например в цъфтящите градини на Йерихон, където аз и осемте ми братя и сестри гонехме пеперуди и се катерехме по маслиновите дървета. Ходехме на Галилейското езеро, където баща ми Ирод газеше до колене във водата, хвърляше мрежи и ловеше риба. Един ден обаче заповяда да бичуват най-големия ми брат и започна да го разпитва за някакъв въображаем заговор. Брат ми не знаеше нищо, но продължиха да го налагат с камшици, докато умря. И после нищо не беше както преди. Животът ни стана тъмен и...

– Ха-ха, изгуби – засмя се един от приятелите му. – Ще изпиеш три бокала вино. Засегна сериозна тема.

Архелай изпи виното, а после бързо свикна с римския начин на живот, с виното и веселието, с дългите нощи, през които забравяше лошото и мръсното. Никога повече не спомена Йерусалим.

Откакто се бе завърнал в двора на баща си и го виждаше постоянно, много му се искаше да стисне очи, да запуши ушите

си с ръце и да си представи, че отново седи сред веселите сенаторски синове. Животът в този двор го разболяваше.

Архелай бързо се възползва от възможността да говори за брат си Теудион и си възвърна част от естествената ведрост.

– О, нима забрави, татко? – ухили се той. – Теудион тича като луд по коридорите, болен от тревога, а в лице повече от всякога прилича на лешояд. Бузите му са съвсем хлътнали, само огромният му нос стърчи непоколебимо. Видях го малко преди да вляза тук... ами... – прекъсна потока от думи Архелай.

– Какво означава това? – Ирод сбърчи вежди. – За какво говориш, какви са тези детинщини? И престани да се хилиш, не понасям да те гледам.

Архелай отпи още глътка вино.

– Жената на Теудион, снаха ти Иродиада... не си ли спомняш?

Ирод гледаше напрегнато. Затрудняваше се да си спомни коя е Иродиада. Паметта му видимо отслабваше, а и семейството му беше голямо: синове и дъщери от девет брака, многобройни роднински потомци, племенници и племеннички, внуци, деца на племенници, снахи... Почти всяка година се появяваше нов член, някой пък си отиваше. Влизаха жени чрез бракове, други изпращаха в пустинята. В двора на цар Ирод животът и смъртта се отбелязваха поравно. Дори Архелай с мъка запомняше многото имена и едва различаваше десетките носове.

– Какво става с нея? – попита нетърпеливо Ирод.

– Ражда.

– Какво? – Ирод спря да диша. Надигна се бавно от тронния стол. – Днес? Защо научавам едва сега?

Архелай се опита да издържи погледа му. Каква грешка бе допуснал пак? Трудно се нагаждаше към внезапно сменящите се настроения на баща си. И понеже се чувстваше несигурен, отговори, както беше свикнал в Рим – с шегя:

– Месеци наред Иродиада се разхождаше с корем, сякаш е погълнала три топки и една гъска, а ти, татко, не си я забелязал?

Ирод изду бузи.

– Не знаех, че ще роди точно днес, безбради глупако! Не ти ли е ясно какво означава това? Никой от вас ли не осъзнава? – Погледът му намери Антипа. – И ти ли не разбираш?

– Навярно ти, татко – отвърна колебливо Антипа, – ще пожелаеш да ни обясниш...

От рева на Ирод Антипа се сгърби, все едно бе получил удар с камшик.

– Незабавно ще го направя – кресна Ирод. – Последвайте ме!

Теудион се взираше навън в нощта. Соленото море, където не можеше да живее нито риба, нито растение, се бе разпростряло пред него като труп. Мразеше тези мъртви води. Ярка лунна светлина се отразяваше в скалите на планината, върху която бе построена крепостта „Масада“, и придаваше на водата червеникаво сияние. Звездите на небето блещукаха върху огледално гладката повърхност.

Соленото море представляваше просто продължение на околната пустош и символ на унищожителната власт на Ирод. През трийсетте години управление на Юдея баща му бе изградил по бреговете на Соленото море верига от крепости. Най-голямата, най-могъщата и най-непревземаемата – нагледен израз на неговото господство – беше „Масада“. Петметровите стени се издигаха непосредствено над пропастта и оттам не бе възможно да проникне враг. По склона се виеше една-единствена пътека, толкова тясна, че две магарета не можеха да се разминат. Година след година роби и товарни животни бяха влачили каменни блокове – всеки предизвикателство и опасност. Хиляда камили, коне и хора бяха политали от стометровата стръмна скала в пропастта, преди да положат последния камък горе на стената. Наричаха „Масада“ крепост, ала в действителност бяха построили град специално за Ирод: комплекс от зали, салони и градини, кули и складове, квартири за стоци войници. Победиха планината с много сила и ожесточение. Разкъсаха вътрешността ѝ, изкъртиха грамадни скални блокове, пробиха дълбоки дупки и сега използваша тези рани като подземни складове за зърно и вода. Нито с глад, нито с жажда бе възможно да бъде превзета „Масада“, а стените ѝ нямаше да рухнат. Крепостта плашеше всеки, дръзнал да я шурмува, но се носеше слух, че един ден планината ще си отмъсти за понесените мъчения.

Теудион мразеше баща си, мразеше и „Масада“, и Мъртво море. Защо дългоочакваното му първо дете трябваше да види светлината на света точно тук?

Викове на Иродиада звучаха самотно, синът, който щеше

да вика вместо нея, още не се бе появил. Теудион с нетърпение чакаше да го вземе на ръце. За бога, трябваше да му се роди син. Щеше да го възпитава по друг начин, не както се отнасяха с него – и през детството му, и сега. Деветнайсет ужасни години! Неговото момче щеше да изживее щастлива младост, той лично щеше да се грижи за него, за това беше молил Бог.

В коридора отекнаха стъпки. Още преди да види кой се приближава, Теудион усети баща си. Както винаги в такива моменти вътрешностите му се сгърчиха, а сърцето му заби силно.

Огромната фигура на баща му застана пред него. Следваше го семейството.

– Е? – попита Ирод.

Теудион се учуди от интереса на баща си; това „Е?“ беше повече, отколкото очакваше. Дори при раждането на собствените си деца Ирод не чакаше в преддверието, както бе обичайно, а се занимаваше с друго. Понякога, според слуховете, спеше с една жена, докато друга раждаше. А сега такава вълнение за един внук!

– Още не е свършило – съобщи Теудион.

– Знаеш ли вече пола на детето?

– Откъде да го знам? На мъжете е забранено да смущават раждането.

Без да каже дума повече, Ирод мина покрай Теудион и отвори вратата към родилната стая. Пренебрегна и протестите на сина си, и ужасените лица на акушерките и помагачките. Мъж, пък бил той и свекърът, нямаше място тук. Кой обаче би се осмелил да го каже гласно! Жените побързаха да завият срамните места на родилката.

Иродиада разполагаше само с един миг, за да установи, че свекърът ѝ, съпругът ѝ, брат му и още неколцина души я наблюдават как ражда. После отново потъна в болката, изпищя и се надигна.

– Ти обиждаш Иродиада – извика Теудион и застана пред Ирод, за да му попречи да гледа, ала опитът му се провали.

Теудион беше мършав като брат си Архелай, но по друга причина. Докато Архелай преживяваше почти само с вино и затова изглеждаше недохранен, Теудион предпочиташе духовната храна. Всеки ден четеше по около шест часа свещените писания, сутрин, по обед и вечер се вглъбяваше за по час в молитва. Пред

баща си приличаше на коза пред стар слон. С Ирод можеше да се мери по едно: дългата и гъста черна брада, покриваща изцяло бузите и брадичката.

Ирод просто го бутна настрана.

– Не ставай смешен – изръмжа той. – Виждал съм много поизкусителни жени от твоята.

Антипа беше на друго мнение. За първи път виждаше гола жена. Незабелязано от другите, вторачили се в караницата между баща и син, той се промъкна по-близо до леглото на Иродиада и я зяпна жадно. Не хареса лицето ѝ, защото беше влажно, подуто и зачервено от родилните мъки. Чаршафи покриваха гърдите и корема ѝ. Ръцете ѝ обаче бяха бели и гладки. Акушерките я държаха от двете страни като разпъната на кръст. А бедрата ѝ, толкова напращели и...

Внезапно Теудион го сграбчи за яката и го издърпа настрана.

– Жалко влечуго! Не проявяваш почитание към съпругата ми!

– Каквото е позволено на татко, е позволено и на мен.

– Антипа – призова го към ред Ирод и момъкът веднага преви гръб.

– Да, татко?

– Нали преди малко ме попита защо раждането на Иродиада ме интересува. Сега ще ти кажа, ще кажа на всички. – Лявата ръка на Ирод описа широк жест, а дясната бавно се промъкна под дрехата. – Според предсказанието днес ще се роди враг на царството.

– Във Витлеем – допълни Антипа.

– Не, не съвсем.

От многобройната свита се отдели жена: Акме, сестрата на царя. Вдигна ръка и помилва брадатата буза на Ирод. Тежките златни гривни – предмет на завист сред другите жени от семейството на царя – издрънчаха. Тя се усмихна на Ирод с изражение, което царят очевидно ценеше, но което плашеше останалите. Нима не се е усмихвала точно така – казваха слуховете, – когато е разказвала на брат си за въображаемия заговор на големите му синове и ги е окачила на въжето? Или когато е изпратила няколко от жените му на заточение в пустинята. Никой не знаеше как тя плете мрежите си, затова всички се бояха от нея.

Тази вечер обаче всеки от присъстващите бе готов да се подпише под думите ѝ.

– Никой тук не разбира за какво намекваш, Ироде. Твоята загриженост за царството, предсказанието, децата от Витлеем, заповедта ти – всичко това е логично. Но защо сме се изправили тук, пред снаха ти...

Протяжен вик на Иродиада прекъсна Акме и за момент отново насочи вниманието към факта, че всеки момент щяха да станат свидетели на чудно събитие.

– Мигът настъпи – извика една от акушерките и жените се втурнаха да донесат необходимите помощни средства. Замириса на кръв.

Бавно и грижливо, сякаш бе изправен пред съд, Ирод обясни:

– Точните думи на астролога гласят, че врагът ще се роди между Витлеем и „Масада“. Значи е възможно да дойде на бял свят и тук.

Между диплите на дрехата се появи дясната ръка. Стискаше в юмрук камата, която винаги носеше със себе си, за да се защитава. Из помещението се понесе многогласен рев. Изразяваше страх, болка и невярващ ужас.

В продължение на няколко мига Теудион не помръдна, после се нахвърли върху Ирод. Той го отблъсна и заповяда на Антипа да държи брат си.

Ирод се наведе към лицето на снаха си, тя го погледна с огромни очи. Болката продължаваше да разтърсва тялото ѝ. Опита се да изрече някакви думи, те заседнаха в гърлото ѝ и тя замята глава върху възглавницата – знак за безмълвно, категорично „не“.

– Родиш ли момче, то ще умре, преди да поеме първия си дъх – пошушна ѝ Ирод.

Иродиада се задъха. Долната част на тялото ѝ сякаш се разкъса, главата ѝ се пръсна. Усети върху устните си дъха на Ирод.

– Ако се роди момиче, ще живее, защото една жена никога няма да бъде заплаха за царството. Затова се постарай да родиш момиче, Иродиада. Постарай се заради себе си.

– Ти си престъпник – кресна Теудион. Очите му горяха като въглени. – Луд убиец! Мразя те, Ироде, целият свят те мрази!

В този миг Иродиада нададе силен вик и тутакси замлъкна. Почти веднага прозвуча втори вик.

– Две деца – извика акушерката. – Слава на бога!

Ирод се наведе сковано над снаха си. После направи крачка към акушерката, гушнала новородените, увити в платно. Мълчаливо отметна завивката. Ръката му се склочи около камата.

Ирод и свитата му се върнаха в престолната зала. Царят мълчаливо крачеше покрай облените от трепкаща светлина стенни мозайки. Те увековечаваха всички постижения на Ирод. Победата му в битката срещу властващата преди него династия на Асмонейте – беше ги изтребил ги до корен, за да утвърди собственото си господство. Срещата му с император Август на остров Родос след победата над Клеопатра. Ирод се бе съюзил с честлюбивата владетелка от Нил, но след поражението ѝ беше сменил фронта, без да се замисли, за да изпревари окупирането на Юдея от Римската империя. Освещаването на град Себастия, едно от многото места, олицетворяващи новопридобитото богатство на Юдея; засаждането край Йерихон на огромни площи с подправки, чийто аромат не само се носеше през половината страна, ами и се харесваше на римските търговци. Строителството на гигантската крепост „Масада“, където се намираха сега. Карта на цялата страна, отредена от Бога за юдеите, в краката на владетеля. И най-доброто, най-съвършеното, което бе създал Ирод: храмът на Единия бог, построен за вечността, както пирамидите на езициниците египтяни. Храмът представляваше сърцето и душата на юдеите, а главата беше самият той, Ирод. Всичко ставаше по неговата воля.

Днешният ден го онагледяваше. Щеше да убие мъжките наследници на Теудион без колебание, но се оказа ненужно. Едното дете, момченцето, се роди посиняло и студено, а другото, момиченце, изглеждаше слабо и болнаво.

– След време ще бъде трудно да я омъжим – изръмжа Ирод и погледна новороденото в очите. – С нищо не блести.

– Върни ми я – настоя Теудион.

– Почакай. Имам право да подържа дъщеря си.

– Аз съм бащата.

– Така си мислиш. Никога ли не си допускал, че аз и Ироди-ада...

Теудион пребледня.

– Какво говориш? – заекна той.

Ирод се изсмя презрително.

– Шегувам се, синко. Как е възможно уж учен човек като теб всеки път да се хваща на шегите ми? Четеш прекалено много религиозни книги, казвам ти. Това замъглява ума.

Теудион изскърца със зъби и взе момиченцето от ръцете на баща си.

– Впрочем – добави Ирод, – искам да я наречете на баба ми.

– Не – възрази упорито Теудион и понечи да излезе от залата.

– Нали знаеш, ще стане според моята воля, както винаги. Дъщеря ти ще носи името на баба ми. Ще се казва Саломе.

Теудион изчезна и Ирод се отпусна на стола. Намираше се в отлично настроение – нещо обичайно, когато бе улучил болезнено и победил някого от синовете си. Отлично си представяше какво става сега в сърцето на Теудион – благочестивите са лесни за разгадаване. Господ, разсъждаваше сега Теудион, го бе лишил от така желаното момче, иначе Ирод щеше да го убие. Той не докосна новороденото, но Теудион щеше да го обвинява за смъртта му. О, каква омраза щеше да се разгори в сърцето му! Колко често щеше да обвинява момиченцето, че е оцеляло, а братчето му е намерило жалка смърт! Какво ли бъдеще очакваше това болнаво, нежелано дете?

Ирод отпрати свитата и семейството, остана само Акме. Тя винаги беше до него. Царят повика персийския си астролог.

– Какво казва хороскопът на най-малката ми внучка?

Старият тъмнокож мъж в нощносиня дреха застана пред царя и му показа пергамент, покрит с точки и преплетени линии.

– О, царю, в този час могъщи звезди се състезават една с друга. Открих сила и гняв, хитрост и разум, съпротива и отдаване, ала не ми е дадено да предвидя кой ще победи. Тя ще се разкъсва и ще причини разкъсване. Родена е за велики дела, ала срещу нея ще се изправят могъщи сили и е възможно да я надвият. Ще предизвика раздори. Най-лошият ѝ неприятел е самата тя.

Ирод се облегна удобно и се обърна развеселен към сестра си:

– Най-сетне една типична иродианка.

ПЪРВА ЧАСТ

**... и излей
гнева си върху тях**

През царския дворец се носеше лек ветрец и довяваше ухание на пролет. Саломе излезе от покоите на родителите си и надникна между две колони към нежносиньото утринно небе. От който и коридор, от която и колонна зала, от която и балюстрада на високо разположения дворец да погледнеш, човек винаги виждаше широкия свят и това харесваше на Саломе. На север, на юг и на изток се простираше градът на цар Давид и цар Соломон, днес град на дядо ѝ Ирод: свещеният Йерусалим. Сред множеството кафяви и жълти къщи се издигаха полукръгли театри и един овален амфитеатър, хиподрумът, хълмът Голгота, крепостта Антония и непосредствено след нея, по-високо от всичко друго и съвсем близо до двореца – храмът на Единия бог, блестящ в белия си мрамор, сякаш построен от светлина. Целият този прекрасен град бе обграден от стена като бисер в сребърен обков. Хиляди търговци седяха по непавираните улички и предлагаха стоки в големи чували: тамян, мирта и канела, жито, смокини и плодовете на Шарон, масло и мед... При топло време ароматите се възнасяха към двореца.

На запад се простираше отчасти камениста, отчасти обрасла с кипариси безкрайна верига от възвишения. От картите, които намираще понякога в двореца, Саломе знаеше, че някъде зад тези каменни вълни се простира синьо море, а по бреговете му се редят градове като нанизани на шнур перли, всеки с по-красиво име от другия: Ашкелон, Ашдод, Аполония... Всяка сутрин зад веригата от хълмове изчезваха един по един кервани камили и Саломе често си пожелаваше да пътува с тях чак до морето.

Стреснаха я многократни сигнали на тропмет. Уплаши я не самият шум, а значението му. В този момент във вътрешния двор на храма прерязваха гърлото на агне, свещениците улавяха кръвта му и пръскаха с нея олтара. Мисълта, че едно от миличките